

Drenge. Til den modsatte Side af Ulysses, der staar med sænket Hoved og støttet til sit Spyd i fuldkommen Ro, forlader Ajax i det voldsomste Oprør Scenen. Vanvidet, hvormed Minerva slaar ham til Straf for, at han en Gang forsmaaede hendes Bistand, rører sig allerede i hans Hjærne og faar ham til at føre Haanden op til Panden, som om han dér fornam en pludselig ulidelig Smerte. I Baggrunden til samme Side ses et Gravsted, paa hvis Trin der sidder en sørgende Kvinde med et Bølge-Diadem paa Hovedet. Det er Flodgudinden Thetis, Achilles' Moder, der dels har det Hverv her med Hensyn paa Relieffets Fortælling at minde om, at Achilles' Død var Stridens Aarsag, dels det Hverv med Hensyn paa Ligevægten i Kompositionen at skabe den fornødne Balance til de to Drenge i Kompositionens anden Side.

Modelleret uden ydre Foranledning i Rom 1831.

TAVLE 44.

JASON. Det var ganske vist mere sin Skønhed end sin Heltekraft, Kongesønnen Jason skyldte, at han, som Thorvaldsen har vist det i denne navnkundige Statue, vendte sejrrig tilbage fra sin dumdristige Fart til Kolchis. Thi uden Medea, hvis Kærlighed vakt af hans Skønhed, og hvis Trolddomskunster gjorde ham uovervindelig, havde han næppe været blandt de Levendes Tal, end sige fældet Dragen og erobret det gyldne Vædderskind, der gengav ham hans Ret til den fædrene Trone. Men han bærer ikke destomindre med mægtig Selvfølelse sit kostelige Bytte over Armen og sit Spyd over Skulderen og nyder endnu en Gang Synet af sin Sejr, idet han med et Kast med Hovedet ser sig tilbage.

Som i hvert Fald alle Danske véd, er denne Statue, der blev fuldendt i Begyndelsen af 1803, Thorvaldsens første betydelige Værk og det, hvorigennem han med ét Slag erobrede sig sin Stilling i Verdenskunsthistorien. For hele hans Samtid betød „Jason“ Forløsningen fra dens Længsler efter det antike Skønhedsideals Genfødsel; selv Canova indrømmede, som det allerede ovenfor blev sagt i Indledningen, at der i denne Statue var „en ny og grandios Stil“. Og virkelig var dette Tilfældet. Trods alle Anstrængelser, der lige siden Winckelmanns Dage var gjorte i samme Retning, trods Sergel, Tripel, Carstens, Flaxmann og Canova — for kun at nævne Billedhuggerne og Tegnerne — var der ikke i Ny-Klassicismens Tid frembragt saa fuldbaarent et Billed af en *Mand*, „som helt igennem er en Mand og ikke behøver at puste sig op til at være det, en Mand, der rolig er sig sin egen Kraft bevidst og fører sig stolt i denne Bevidsthed uden at prale med den“ (Lange). For Datiden var denne Helt i Marmor græsk, og at der i hans Skikkelses Linjer var en Genklang af Linjerne i den antike belvede-

riske Apollon, det gjorde ham kun end mere græsk i dens Øjne. Nutiden, der forlængst har erkendt, at denne gennem Aarhundreder som et af de ypperste oldgræske Original-Værker fejrede Apollon er en Kopi fra den romerske Tidsalder, ser ogsaa med andre Øjne end Datiden paa Thorvaldsens „Jason“. Den er mere romersk end græsk, i Stilen mere beslægtet med de Phidias og Praxiteles falskelig tilskrevne Hestebetvingere paa Monte Cavallo end med Originalværker af de to græske Kunstnere, af hvilke navnlig Praxiteles var den, hvormed Thorvaldsen blev sammenlignet af sin Samtid. Men Jason er ikke derfor Nutiden mindre kær, og dobbelt kær er han bleven alle Danske derved, at han saa at sige reddede den Indsats, som Danmark gennem Thorvaldsen var bestemt til at gøre i Verdenskulturen.

Hvorledes det hermed hang sammen er allerede meddelt i Indledningen.

TAVLE 45.

ALEXANDER DEN STORES INDTOG I BABYLON. Under det franske Overherredømme i Rom befalede i Slutningen af 1811 et kejslerligt Dekret, at Kvirinal-Paladset skulde sættes i Stand til paa en værdig Maade at modtage Frankrigs Kejsler i Besøg, og den dermed betroede Bygmester foreslog i det følgende Foraar Thorvaldsen at udføre en Frise til et af Palæets Gemakker. Endskønt han just nylig havde været alvorlig syg, og endskønt tre Maaneder var alt, hvad der kunde indrømmes ham til Arbejdet, paatog Thorvaldsen sig dog dette og førte virkelig i Løbet af de næppe 100 Dage det kolossale Relief med dets henved 100 Figurer og Mangfoldighed af Dyr lykkeligt og vel til Ende. Han valgte til Motiv Alexander den Stores Indtog i Babylon, saaledes som det er skildret af den romerske Historieskriver Curtius Rufus; men han behandlede dette Emne netop saa frit, netop saa meget i Almindelighed, at Fremstillingen ogsaa kunde udlægges som en Hyldest til de sidste Dages Alexander, den store Napoleon, og som en Hentydning til hans Indtog i det besejrede Rom.

Relieffet fremkom i Tidens Løb i fire Udgaver og fik allerede i den anden af disse (udført 1817 for Sommariva) forskellige Tilsætninger. Det tredje Eksemplar, som blev udført i mindre Maalestok, og som tilhører Thorvaldsens Museum, er at betragte som den endelige Form for Kompositionen; i hvert Fald havde Kunstneren saa at sige intet at ændre ved denne i fjerde Udgave af Værket, som blev udført for Christiansborg og gik tabt ved dettes Brand.

Fælles for alle fire Udgaver er Inddelingen af Kompositionen i tre Afsnit efter dens Indhold.

Det 1ste Afsnit har den Opgave at karakterisere Stedet, hvor Handlingen foregaar og at forberede Beskueren paa Togets Komme. Her havde Thor-

JASON